

Casus 3: Ongelijke kansen bij selectie van studenten

“Wat weet je al over het probleem op basis van data, onderzoek en informatie?”

- De representativiteit van de studentenpopulatie van o.a. universitaire medische opleidingen is afgenomen tijdens de verschuiving van gewogen loting naar volledige selectie.
- Uit kwantitatief intersectioneel [onderzoek](#) blijkt dat bepaalde (al dan niet overlappende) identiteitskenmerken maakt dat sommige studenten minder kans maken op een plek bij een numerus fixus opleiding. Hoe groot de kansen precies zijn voor studenten met een bepaalde combinatie aan identiteitskenmerken, hangt af van het type opleiding. Over het algemeen geldt dat kandidaten minder kans maken om te worden toegelaten, als:
 - Zij ouders hebben met een lagere sociaaleconomische status;
 - Zij geen ouders hebben die zelf ook werkzaam zijn in het medische veld (in het geval van een medische opleiding);
 - Zij een (niet-westerse) migratieachtergrond hebben.
- Zij hebben vaker een [achterstand](#) in startpositie bij de selectie t.o.v. andere leerlingen. Dit heeft er o.a. mee te maken doordat zij niet beschikken over het financieel en cultureel/sociaal kapitaal dat kan helpen bij voorbereiding op de selectie, zoals geld voor bijles/selectie-coaching, of bijvoorbeeld een netwerk en ouders met ervaring in het vakgebied.
- Het probleem van ondervertegenwoordiging in de studentenpopulatie en bepaalde populaties (zorg)professionals wordt niet primair veroorzaakt door de invoering van decentrale selectie, maar hierdoor wel **vergroot**.

“Welke bestaande goede voorbeelden en methodologieën bestaan er al om de problematiek op te kunnen lossen?”

Loting lost het probleem van ondervertegenwoordiging van bepaalde groepen niet op. De kandidatenpool waaruit kan worden geselecteerd is bij voorbaat al niet representatief. De kansenongelijkheid op weg naar de selectie, zelfselectie en zelfsortering vormen al barrières om ondervertegenwoordiging van bepaalde groepen tegen te gaan. Onderzoekers en professionals die zich met dit thema bezighouden bevelen daarom **contextualized admissions** aan. Dit is een intersectionele selectiemethode die in andere landen succesvol wordt toegepast en ook in Nederland [draagvlak](#) heeft. In deze methode worden de resultaten die een kandidaat behaald heeft, of het nu gaat om bijvoorbeeld een cijfergemiddelde op de middelbare school of de score op een toelatingstoets, geplaatst in de context waarin ze zijn behaald. Zo kunnen bijvoorbeeld de prestaties van leerlingen die in armoede zijn opgegroeid, beter op waarde worden geschat.

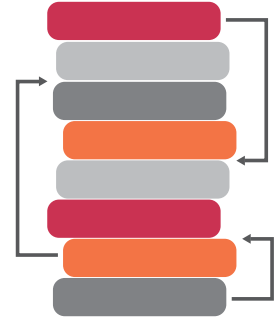
“Start > Welke combinaties van beleid, praktijken, wetten of voorwaarden moeten worden ontwikkeld om de problematiek op te lossen?”

Contextualized admissions is wettelijk nu niet toegestaan in Nederland. Daarom is het van belang om te kijken welke mogelijkheden er zijn voor wettelijke verankering van contextualized admissions.

“Continueren > Welk beleid, welke praktijken, wetten of voorwaarden moeten worden gecontinueerd om de problematiek te verhelpen?”

Universiteiten en hogescholen aanmoedigen selectieprocedures kritisch te evalueren en te herontwerpen, a.h.v. bijv. het [Handboek Selectie Hoger Onderwijs](#). Hierbij is het onder andere belangrijk om in de selectie ook meer waardering te geven aan het sociaal/cultureel kapitaal dat ondervertegenwoordigde kandidaten bezitten. Zo is bijvoorbeeld het hebben van kennis over verschillende talen, culturen, of financiële posities van patiënten waardevol voor het leveren van passende zorg. Het is goed als dit wordt meegewogen in het proces van de evaluatie en het herinrichten van de selectieprocedure.

Infographic 3: Ongelijke kansen bij selectie van studenten

In dit voorbeeld is een uitwerking opgenomen over hoe je vanuit een intersectionele lens kunt kijken naar het oplossen van vraagstukken t.a.v. ongelijke kansen bij selectie van studenten. Belangrijk is dat dit door ECHO is ontwikkeld op basis van artikelen, wetenschappelijk onderzoek, beleidsonderzoek en/of -rapportages. Dit laat zien wat de meerwaarde zou kunnen zijn van een intersectionele blik in beleidsontwikkeling en -uitvoering.

Probleem constatering

- Kansengelijkheid bij selectie numerus fixus opleidingen.
- Ondervertegenwoordiging van bepaalde groepen studenten.

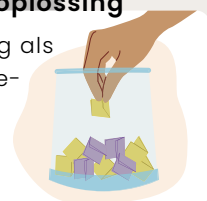
Vormgegeven oplossing door overheid

Wetwijziging (2023) --> Naast volledige selectie kunnen hogescholen en universiteiten weer gebruik gaan maken van loting bij de selectie.

Aangedragen oplossing

(Gewogen) loting als objectief selectie-instrument.

Onderzoek naar problematiek

- Met name kandidaten met een lage SES en/of een niet-westerse migratieachtergrond maken minder kans op toelating bij selectie.
- Door kansengelijkheid in het primair en voortgezet onderwijs, en zelfselectie/zelfsortering, is de kandidatenpool voor de selectie/loting niet representatief. Daarom leidt loting niet tot meer representativiteit.
- Studenten met een achtergestelde startpositie excelleren als zij zich thuisvoelen op een vervolgopleiding.

Zichtbaar geworden aannames

- Het idee dat kandidaten een gelijke startpositie hebben.
- Het idee dat de kandidatenpool divers en representatief is.
- Loten leidt tot meer representativiteit.
- Door de huidige selectieprocedure krijg je de beste kandidaten.
- Mensen met een lage SES en/of niet-westerse migratieachtergrond hebben minder (relevant) sociaal/cultureel kapitaal.

Voorbeelden van aanbevelingen o.b.v. deze analyse

- Instellingen selectieprocedures kritisch laten evalueren en herontwerpen, waarin ook diverse vormen van sociaal/cultureel kapitaal worden erkend.
- *Contextualized admissions* wettelijk gezien mogelijk maken en invoeren.

Monitoring en evaluatie